

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/93/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200239
Dátum vydania rozhodnutia: 05.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2018200239.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: B. F. Q., Z. XX. P. XXXX, B. V. Č. Č. XX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 30. júla 2018, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2018/7272/Chr, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. marca 2019, č.k. 48Sa/18/2018-144, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 30. júla 2018, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2018/7272/Chr ako aj prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda zo 16. marca 2018, Číslo: DS2/OPPnKŤZPaPČ/SOC/2018/48077-4 a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda zo 16. marca 2018, ktorým podľa § 24 ods.1 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) nevyhovel žiadosti žalobkyne a nepriznal jej peňažný príspevok na kúpu pomôcky - umývačky riadu.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 1 ods. 2, § 2 ods. 1,2, § 9 ods. 1,2, § 13 ods. 7, § 14 ods. 5, § 24 ods. 1,2, § 53 ods. 1, §

55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., § 3 ods. 5, § 47 ods. 3 Správneho poriadku a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že zo strany žalovaného nebol dostatočne zistený skutočný stav veci, tak aby bol zákonným podkladom pre rozhodnutie žalovaného. Žalovaný uzavrel skutkový stav vo vzťahu k tejto pomôcke konštatovaním, že žalobkyňa má objektívne zdokumentovanú dobrú pohyblivosť na horných končatinách, a že nie je zdokumentovaná porucha jemnej motoriky. Tento záver, ale v podstate skôr podporuje a nie vyvracia možnosť, že by žalobkyňa bola spôsobilá umývačku riadu bez pomoci tretej osoby sama obsluhovať, pretože nie je vylúčené, že je schopná aj v sede, na invalidnom vozíku, umývačku riadu z kuchynského dresu naplniť a tiež riady z nej vyložiť. Teda práve naopak, dobrá pohyblivosť horných končatín, a priori nevylučuje poskytnutie peňažného príspevku na kúpu tejto pomôcky. Pokiaľ ale žalovaný súčasne v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že žalobkyňa aj pri obsluhu umývačky riadu potrebuje pomoc inej osoby, ktorá skutočnosť by naozaj vylučovala poskytnutie peňažného príspevku na túto pomôcku, tak k uvedenému záveru žalovaného krajský súd uviedol, že z vykonaného dokazovania táto skutočnosť nie je zatiaľ preukázaná. Krajský súd tiež poukázal na rozporné závery uvedené v komplexnom posudku, ktorý je podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.) keď na jednej strane v súvislosti s peňažným príspevkom na úpravu garáže sa uvádza, že žalobkyňa má hypotrofiu svalstva horných a dolných končatín a multifaktorálne vertigo s tým, že pri akceptácii mnohopočetných lekárskeho záverov nie je schopná viesť motorové vozidlo a na strane druhej v súvislosti s peňažným príspevkom na kúpu pomôcky - umývačky riadu má žalobkyňa objektívne zdokumentovanú dobrú pohyblivosť na horných končatinách a nie je zdokumentovaná porucha jemnej motoriky. Rovnako upriamil pozornosť na to, že kritériá odkázanosti na pomôcku sa neviažu iba na samotné ťažké zdravotné postihnutie, ale aj na skutočnosť, či by nevlastnením danej pomôcky fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím dokázala vykonávať činnosti, ktoré by bez použitia pomôcok nemohla vykonávať sama, alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. V danom konaní sa žalobkyňa jasne vyjadrila, že riady neumýva, pretože nie je schopná stáť. Zostáva otázkou, či je schopná umývať riady v sede na vozíku, a rovnako či by jej takáto činnosť nespôsobovala nadmernú fyzickú záťaž alebo neúmernú dĺžku trvania. Aj táto skutočnosť by mala byť predmetom doplneného dokazovania s tým, že pokiaľ by žalovaný uzavrel, že žalovaná je schopná vykonávať túto činnosť bez zákonom stanovených obmedzení, musí tento záver náležite v odôvodnení svojho rozhodnutia odôvodniť a pochopiteľne aj podložiť, či už posudkovým záverom, ktorý je výsledkom sociálnej posudkovej činnosti (nie je vylúčené zistenie na mieste samom) alebo na základe odborného vyjadrenia ošetrojúceho lekára, z ktorého by vyplývala existencia alebo neexistencia tejto schopnosti.

4. Krajský súd ďalej uviedol, že zákonodarca v zákone č. 447/2008 Z.z. s poukazom na § 5 zakotvil štyri oblasti, v ktorých sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v zmysle tohto zákona kompenzujú, avšak samotný zákon, ako ani Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 18. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok, vo svojich ustanoveniach nerozdeľujú jednotlivé pomôcky podľa konkrétnych zdravotných postihnutí, čo v podstate znamená, že základným cieľom konania o kompenzáciu je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti vrátane nepriameho zabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti, ďalej minimalizácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktoré nie je postihnutá osoba schopná prekonať vlastným úsilím a prostriedkami, ako aj zmiernenie jej nepriaznivej sociálnej situácie. Aj z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva, že „účelom návrhu zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov je upraviť právne vzťahy pri kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia tak, aby sa vytvorili pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím porovnateľné príležitosti v každodennom živote a eliminovali sa bariéry, s ktorými sa stretávajú v oblastiach vymedzených v návrhu zákona s cieľom ochrániť túto

skupinu fyzických osôb pred sociálnym vylúčením pri zachovaní ich ľudskej dôstojnosti.“ Z ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. jednoznačne vyplýva povinnosť pre konajúci orgán verejnej správy, aby preskúmal sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žiadateľa o kompenzáciu a v súvislosti s týmito zisteniami vyslovil záver, či sociálne dôsledky jeho ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť pomôckou (najmä s dôrazom na zistenie, či požadovaná pomôcka uľahčuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti); tzn. pomôckou, ktorú požaduje žalobkyňa.

5. Podľa krajského súdu tiež nemôže obstať argument žalovaného, že požadovaná pomôcka nekompenzuje funkčný stav menovanej. Zákon č. 447/2008 Z.z. totiž ani v jednom svojom ustanovení neurčuje ako zákonnú podmienku poskytnutia peňažného príspevku na pomôcku, že požadovaná pomôcka musí byť v príčinnej súvislosti s konkrétnym postihnutím. Práve naopak z ustanovenia § 24 ods. 2 citovaného zákona jasne vyplýva, že pomôcka je vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Rovnako ako argument žalovaného nemôže obstať jeho tvrdenie, že oblasť sebaobsluhy je vhodne kompenzovaná osobnou asistenciou, nakoľko z rozsudku tunajšieho súdu z 20. septembra 2017, sp. zn. 20S/56/2016, bod 9 vyplýva, že žalovaný nenavrhoval žalobkyňi rozsah hodín osobnej asistencie pri prácach v domácnosti, a to z dôvodu, že žalobkyňa ľahšie práce v domácnosti zvláda a náročnejšie domáce práce dokáže zabezpečiť manžel, dospelá dcéra a podľa svojich schopností aj 12 - ročná dcéra. Dodal, že samotná skutočnosť, že žalobkyňa má k dispozícii manžela a dcéry ju nemôže diskvalifikovať vo vzťahu k nároku na peňažný príspevok. Dal do pozornosti, že zo zákona č. 447/2008 Z.z. nevyplýva nemožnosť kompenzácie formou príspevku na kúpu pomôcky, ak v domácnosti zdravotne ťažko postihnutej osoby žije iná blízka osoba, ktorá tejto osobe poskytuje pomoc (napríklad manžel, dieťa). Z legislatívnej konštrukcie právnych noriem ustanovení § 2 ods. 2 alebo § 9 ods. 2 citovaného zákona vyplýva, že zákonodarca trvalú prítomnosť inej osoby v domácnosti zjavne nepovažuje za faktor, ktorý by mal mať akýkoľvek vplyv na prístup ťažko zdravotne postihnutého žiadateľa k príspevku kompenzujúcemu sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia. Hoci z pohľadu spoločenskej morálky je prirodzené, aby ťažko zdravotne postihnutému poskytovala pomoc najmä jeho rodina, nemôže byť takouto okolnosťou argumentované spôsobom vyvolávajúcim náznaky, že by sa žiadateľ k príspevku dostal „ľahšie“, ak by pomoc rodinného príslušníka k dispozícii nemal.

6. Uzavrel, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie úradu práce nie sú založené na objektívne a dostatočne zistenom skutkovom stave veci pre zaujatie záveru, že v prípade žalobkyne nejde o pomôcku, ktorá by umožňovala žalobkyňi vykonávať činnosť (umývať riady), ktorú by bez jej použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie tejto činnosti by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Pokiaľ žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia uzavrel dobrú pohyblivosť horných končatín (avšak túto skutočnosť sama vyvracia žalobkyňa), bude potrebné v ďalšom konaní overiť a podložiť odborným vyjadrením neurológa, či žalobkyňa má pohyblivosť horných končatín vrátane jemnej motoriky dostatočnú na to, aby sama obsluhovala umývačku riadu vrátane jej schopnosti pochybovať sa na invalidnom vozíku tak, aby túto pomôcku sama používala. Na preukázanie tejto skutočnosti bude však potrebná aktívna súčinnosť žalobkyne. Rovnako rozhodnutie žalovaného vyhodnotil ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov; dôvody, ktoré žalovaný uviedol vo svojom rozhodnutí sú nedostatočné a nemôžu viesť k presvedčivosti tohto rozhodnutia. V podstate žalovaný odcitoval len príslušné ustanovenia zákona so záverom, že žalobkyňa má dobrú pohyblivosť horných končatín, nemá zdokumentovanú poruchu jemnej motoriky, a preto umývačka riadu nekompenzuje jej funkčný stav.

7. Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v súlade so zákonom, nakoľko zistenie skutkového stavu bolo v danom prípade nedostačujúce na riadne posúdenie veci a rovnako je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a preto napadnuté rozhodnutie podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ SSP zrušil. Súčasne postupom podľa § 191 ods. 3 písm. a/ SSP zrušil aj predchádzajúce

prvostupňové rozhodnutie a vec podľa § 191 ods. 4 SSP vrátil Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, odbor sociálnych vecí a rodiny na ďalšie konanie.

8. Nakoniec vo vzťahu k prvostupňovému správneému orgánu skonštatoval potrebu odstránenia vád v zisťovaní skutkového stavu, potrebu náležite doplniť dokazovanie o zistenie rozhodujúcej skutočnosti a to, či žalobkyňa je alebo nie je schopná sama, bez akejkoľvek pomoci druhej osoby obsluhovať umývačku riadu a za týmto účelom si obstarat' relevantné podklady pre vydanie rozhodnutia. Zdôraznil, že tak pozitívne, ako aj negatívne rozhodnutie žalovaného musí byť podložené riadne zisteným skutkovým stavom veci a náležite a presvedčivo odôvodnené. Rovnako dal na zváženie, a to z dôvodu viacerých konaní, ktoré sa týkajú žalobkyne, či by nebolo vhodné vypracovať znalecký posudok, predmetom ktorého bude komplexné posúdenie zdravotného stavu žalobkyne vo vzťahu k požadovaným peňažným príspevkom, a to aj z dôvodu, že zdravotný stav, tak ako tvrdí žalobkyňa, je od roku 2011 nezmenený.

9. O trovách konania rozhodol súd tak, že procesne úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania podľa § 167 ods. 1 SSP v celom rozsahu.

II.

10. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

11. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

12. Uviedol, že žalobkyňa bola posudzovaná na základe viacerých žiadostí pre poskytnutie viacero príspevkov, ktoré v krátkej dobe žiadala. Kritériá odkázanosti na pomôcku sa neviažu na samotné ťažké zdravotné postihnutie, ale aj na skutočnosť, či by nevlastnením danej pomôcky fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím dokázala vykonávať činnosti, ktoré by bez použitia pomôcok nemohla vykonávať sama, alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou, alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Podľa žalovaného, žalobkyňa by aj tak nebola schopná vykonať všetky úkony sama (napríklad pozbieranie riadov pri uložení do umývačky, uloženie riadu po umytí a podobne), preto požadovaný príspevok nenavrhol s tým, že oblasť sebaobsluhy je vhodne kompenzovaná rodinným prostredím, v ktorom žije. Sociálna posudková činnosť na účely zákona č. 447/2008 Z.z. je posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, posudzovanie rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, posudzovanie prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. Posudzovanie rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zahŕňa najmä hodnotenie schopnosti a rozsahu pomoci, ktorú jej poskytuje rodina. Za rodinu na účely posudzovania rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje jej manžel alebo manželka, rodičia a deti. Posudzovanie prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti, zahŕňa najmä hodnotenie dopravných systémov a podmienok bývania vrátane prístupnosti stavieb občianskeho vybavenia podľa osobitného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá žije sama a nemá žiadnu blízku osobu, ktorá by jej pomoc mohla a chcela poskytnúť je odkázaná len na kompenzáciu formou peňažného príspevku, alebo na poskytnutie sociálnej služby. V prípade žalobkyne však bolo jej rodinné prostredie zohľadnené, bolo braté do úvahy, že nežije sama, ale v rodine, ktorá z pohľadu spoločenskej morálky prirodzene poskytuje pomoc svojmu rodinnému príslušníkovi. Žalobkyňa žije v spoločnej domácnosti s manželom a dvomi dcérami (20 a 16 rokov), v zmysle zákona o rodine sú všetci členovia rodiny povinní vzájomne si pomáhať, t.j. aj povinnosťou manžela je pomáhať, uspokojovať potreby rodiny, starať sa o deti a o domácnosť podľa svojich schopností a možností. Rovnako aj dieťa (ak žije v domácnosti s rodičmi) je povinné podieľať sa osobnou pomocou na spoločných potrebách rodiny. Podľa § 13 zákona č. 447/2008 Z.z. sa pri posudzovaní odkázanosti na kompenzáciu zohľadňuje schopnosť a rozsah pomoci rodinou. Plnenie rodinných rolí nespočíva len v zabezpečení plného servisu žalobkyňou pre všetkých členov rodiny, tak ako to sama odôvodňuje, ale

najmä vo výchove detí, ktoré treba naučiť vykonávať aj práce v domácnosti a viesť ich k sebestačnosti tak, aby sa v budúcnosti vedeli o seba samé postarať.

13. K poukazu krajského súdu na peňažný príspevok na úpravu garáže v súvislosti s ktorým bolo konštatované, že žalobkyňa nie je schopná bezpečne viesť motorové vozidlo hlavne z dôvodu, že nemá objektívne zdokumentovanú dostatočnú aktívnu pohyblivosť na dolných končatinách, aby mohla v krátkom časovom intervale stláčať a uvoľňovať pedál na plyn a v premávke meniť postavenie nohy a stláčať a uvoľňovať pedál brzdy, žalovaný uviedol, že žalobkyni požadovaná úprava garáže nebola navrhnutá, nakoľko znížená pohybová schopnosť u žalobkyni sa kompenzuje v oblasti mobility s tým, že má navrhnutý peňažný príspevok na osobnú asistenciu pri preprave a premiestňovaní, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu (odstránenie prahov, rozšírenie zárubní a dverí do kúpeľne, na balkón, vybúranie dverí do špajze aj s časťou steny medzi kuchyňou a špajzou vrátane prác a nákladov s tým spojených), používa mechanický vozík a stoličkový výťah. Úprava garáže nemala opodstatnenie, keď žalobkyňa nie je schopná viesť osobné motorové vozidlo. K samotným rozporom, na ktoré poukázal krajský súd, keď na jednej strane v súvislosti s peňažným príspevkom na úpravu garáže sa uvádza, že žalobkyňa má hypotrofiu svalstva horných a dolných končatín a multifaktorálne vertigo s tým, že pri akceptácii mnohopočetných lekárskeho záverov nie je schopná viesť motorové vozidlo a na strane druhej v súvislosti s peňažným príspevkom na kúpu pomôcky - umývačky riadu má žalobkyňa objektívne zdokumentovanú dobrú pohyblivosť na horných končatinách a nie je zdokumentovaná porucha jemnej motoriky, žalovaný uviedol, že posúdenie pohyblivosti na horných končatinách nebolo rozhodujúcou skutočnosťou. Tiež sa vyjadril k záveru krajského súdu, podľa ktorého zostáva otázkou, či je žalobkyňa schopná umývať riady v sede na vozíku, a rovnako či by jej takáto činnosť nespôsobovala nadmernú fyzickú záťaž alebo neúmerňujúcu dĺžku trvania; aj táto skutočnosť by mala byť predmetom doplneného dokazovania s tým, že pokiaľ by žalovaný uzavrel, že žalovaná je schopná vykonávať túto činnosť bez zákonom stanovených obmedzení, musí tento záver náležite v odôvodnení svojho rozhodnutia odôvodniť a pochopiteľne aj podložiť, či už posudkovým záverom, alebo na základe odborného vyjadrenia ošetrojúceho lekára, z ktorého by vyplývala existencia alebo neexistencia tejto schopnosti, žalovaný uviedol, že žalobkyňa svoju žiadosť odôvodnila tým, že žiadnu umývačku riadu nemá a pomôcky by jej uľahčili - umožnili zmierniť sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia. Pri sociálnom zisťovaní v jej domácnosti nekonkretizovala svoju odkázanosť na danú pomôcku, len uviedla, že riady neumýva, poumývajú ich manžel, alebo dcéry. Správny orgán nemá zákonné možnosti nariadiť žalobkyni lekárske vyšetrenie. Z toho dôvodu vychádza posudzovanie z lekárskeho nálezov, ktoré žalobkyňa predložila a z týchto nálezov vychádzajú aj závery lekárskeho posudku. Malo byť v záujme žalobkyne predložiť také lekárske nálezy podporujúce jej tvrdenia o obmedzenej funkčnosti horných, alebo dolných končatín tak, aby bol posudkový lekár schopný z predložených lekárskeho nálezov vypracovať lekársky posudok a vyjadril sa k druhom odkázanosti podľa § 14 zákona č. 447/2008 Z.z. Komplexný posudok následne vychádza z lekárskeho posudku a vlastného sociálneho zisťovania. Skutočnosť, že požadované pomôcky neboli v komplexnom posudku na druhostupňovej úrovni navrhnuté, vychádzala z lekárskeho posudku a sociálneho zisťovania, ktoré bolo vykonané na základe všetkých zistených skutočností pri posudzovaní. Pomôcky neboli priznané z dôvodu, že pri ich využívaní by bola žalobkyňa odkázaná i naďalej na pomoc druhej osoby pri ich využívaní a neodstránili by sa tak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia. Oblasť sebaobsluhy je vhodne kompenzovaná osobnou asistenciou a rodinným prostredím.

14. K odporúčaniu súdu vypracovať znalecký posudok, predmetom ktorého by bolo komplexné posúdenie zdravotného stavu žalobkyne vo vzťahu k požadovaným peňažným príspevkom žalovaný uviedol, že Ministerstvo spravodlivosti neviduje znalca z oblasti posudkového lekárstva. Na účely zákona č. 447/2008 Z.z. lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár, teda lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo; v tomto odbore majú posudkoví lekári postavenie znalcov. Cieľom činnosti posudkových lekárov je presné, úplné a spoľahlivé zhodnotenie zdravotného stavu na účely kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia. Povinnosťou lekárov špecialistov je v prvom rade v zmysle zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov objektívne a úplné vyšetrenie zdravotného stavu vyšetrovaného

pacienta a jeho zdokumentovanie vo forme lekárskej správy.

15. Tiež poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 22. marca 2019, sp. zn. 20Sa/19/2018, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobkyne vo veci nepriznania peňažného príspevku na kúpu pomôcky - automatická práčka.

16. V závere podanej kasačnej sťažnosti žalovaný skonštatoval dostatočné zistenie skutkového stavu veci, riadne vypracovanie lekárskeho posudku vychádzajúceho z predloženej dokumentácie, sociálna posudková činnosť bola vykonaná v súlade so zákonom č. 447/2008 Z.z.

17. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

18. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadrila podaním z 29. júla 2019.

19. Vo vyjadrení uviedla, že žalovaný sa k pohyblivosti horných končatín vyjadruje tak ako mu to pri tom ktorom príspevku vyhovuje; keď sa mal vyjadrovať k schopnosti riadiť osobné motorové vozidlo s automatickou prevodovkou tak uvádzal, že nevie hýbať rukami ani nohami, následne vo vzťahu k príspevku na pomôcky - umývačku riadu, či práčku už zrazu tvrdil, že horné končatiny postihnuté nemá. Tiež vo vzťahu k osobnej asistencii žalovaný uvádzal, že žalobkyňa dokáže na vozíku vykonávať všetky domáce práce, na základe čoho jej nepriznal ani jednu hodinu na domáce práce, na druhej strane v konaní o príspevku na auto zase tvrdil, že žalobkyňa neovláda ani ruky, ani nohy, že sa jedná o mnohopočetné ochorenie a zdravotný stav je tak vážny, že nedokáže šoférovať ani upravené a žiadne motorové vozidlo. Ďalej najmä vo vzťahu ku konštatovaniu, že riady umýva manžel, alebo dcéry, uviedla, že manžel chodí do roboty a prichádza domov večer o 19:30 hod., mladšia dcéra študuje v Bratislave a prichádza domov v neskorších hodinách, pričom sa musí pripraviť na nasledujúci deň do školy, vstáva o 4:40 hod. a staršia dcéra bývala v Bratislave a na internáte, pričom od septembra už bude študovať v zahraničí a domov vôbec nepríde. Žalovaný odmieta priznať čo i len jednu hodinu asistencie na domáce práce, tvrdiac, že to žalobkyňa dokáže na vozíku v bariérovom byte vykonávať. K tvrdeniu posudkového lekára, že umývačka riadu patrí pod bielu techniku, čo možno považovať skôr za luxus ako kompenzačnú pomôcku uviedla, že v prílohe č. 6 a 7 k opatreniu č. 7/2009 Z.z. ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok sú ako kompenzačné pomôcky uvedené aj umývačka riadu, prípadne automatická práčka. Má za to, že umývačka riadu by dokázala zmierniť dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, síce ma postihnuté aj ruky, dokázala by riady do umývačky naložiť a aj ich vyložiť a nemusela by čakať na niekoho kto príde; chcela by byť užitočná aj pre rodinu. K stanovisku žalovaného k odporúčaniam krajského súdu nariadiť vo veci znalecké dokazovania žalobkyňa uviedla, že v inom konaní o príspevku na hygienu žalovaný nemal problém určiť znalca.

20. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť odmietol (po správnomi „zamietol“; pozn. súdu).

IV.

21. Vyjadrenie žalobkyne bolo doručené žalovanému dňa 7. augusta 2019 na vedomie.

V.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

23. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmávajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

26. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

27. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

28. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny;

29. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

30. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

31. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

32. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 30. júla 2018, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2018/7272/Chr ako aj prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda zo 16. marca 2018, Číslo: DS2/OPPnKŤZPaPČ/SOC/2018/48077-4 a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda zo 16. marca 2018, ktorým podľa § 24 ods.1 zákona č. 447/2008 Z.z. nevyhovel žiadosti žalobkyne a nepriznal jej peňažný príspevok na kúpu pomôcky - umývačky riadu.

33. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1)

34. Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 2).

35. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. 1a) Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. 1)

36. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

37. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., v oblasti sebaobsluhy sa kompenzuje obmedzená schopnosť sebaobsluhy alebo strata schopnosti sebaobsluhy. Účelom kompenzácie v tejto oblasti je poskytnúť pomoc pri úkonoch sebaobsluhy alebo poskytnúť osobitnú starostlivosť podľa osobitného predpisu. 1)

38. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., obmedzená schopnosť sebaobsluhy alebo strata schopnosti sebaobsluhy je stav, keď fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím v dôsledku poškodenia alebo straty telesných funkcií, zmyslových funkcií alebo duševných funkcií si sama nemôže zabezpečiť úkony sebaobsluhy, úkony starostlivosti o svoju domácnosť alebo realizovať základné sociálne aktivity.

39. Podľa § 13 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zahŕňa najmä hodnotenie jej schopností a úsilia riešiť svoju nepriaznivú životnú situáciu vlastným pričinením.

40. Podľa § 13 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z., posudzovanie rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zahŕňa najmä hodnotenie schopnosti a rozsahu pomoci, ktorú jej poskytuje rodina. Za rodinu na účely posudzovania rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje jej manžel alebo manželka, rodičia a deti.

41. Podľa § 14 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomôcku, na úpravu pomôcky, na zdvíhacie zariadenie, na úpravu osobného motorového vozidla, na úpravu bytu, na úpravu rodinného domu alebo na úpravu garáže, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť pomôckou, úpravou pomôcky, zdvíhacím zariadením, úpravou osobného motorového vozidla alebo úpravou bytu, rodinného domu alebo garáže.

42. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na pomôcku, možno poskytnúť peňažný príspevok na kúpu pomôcky, peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na úpravu pomôcky.

43. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., pomôcka na účely tohto zákona je vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Pomôcka je aj špeciálny softvér alebo aktualizácia softvéru, ktoré umožňujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím používať počítač a iné technické zariadenia. Za pomôcku sa považuje aj pes so špeciálnym výcvikom. Osobné motorové vozidlo sa považuje za pomôcku len na účely výcviku, ak tento zákon neustanovuje inak.

44. Podľa § 24 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je

odkázaná na pomôcku, na úpravu pomôcky, na zdvíhacie zariadenie, na úpravu osobného motorového vozidla, na úpravu bytu, na úpravu rodinného domu alebo na úpravu garáže, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť pomôckou, úpravou pomôcky, zdvíhacím zariadením, úpravou osobného motorového vozidla alebo úpravou bytu, rodinného domu alebo garáže.

45. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní 50) (Správny poriadok; pozn.) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

46. Podľa § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní 50) sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

47. Podľa § 3 ods. 5 veta prvá Správneho poriadku, rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci.

48. Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

49. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

50. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

51. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril administratívny spis žalovaného zistil, že - žalobkyňa dňa 11. decembra 2017 na predpísanom tlačive požiadala o poskytnutie peňažného príspevku na kúpu pomôcky (v tomto konaní konkrétne - umývačky riadu)

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 16. marca 2018, Číslo: DS2/OPPNKĹZPaČ/SOC/2018/48077-4 predmetnej žiadosti nevyhovel z dôvodu, že z lekárskeho posudkového záveru vyplývalo, že žalobkyňa nie je odkázaná na kúpu pomôcky umývačky riadu, nakoľko nešlo o zdravotnú pomôcku, ktorá by kompenzovala funkčnú poruchu spôsobenú psychogénnou paraparézou dolných končatín

- [podklad pre vydanie rozhodnutia tvoril Komplexný posudok z 15. marca 2018, číslo: DS1/OPPNĹZPaČ/SOC/2018/48500 vychádzajúci so záverov plynúcich z Lekárskeho posudku z 13. marca 2018, číslo Pos 1174/17 GK (v ktorom posudkový lekár uviedol, že žalobkyňa nie je odkázaná na pomôcku - umývačku riadu, nakoľko sa jedná o tzv. bielu techniku, ktorú v domácnostiach používajú občania v závislosti od svojich finančných možností a nie v súvislosti so zdravotným stavom, nejde o zdravotné pomôcky, ktoré by kompenzovali funkčnú poruchu spôsobenú psychogénnou paraparézou dolných končatín, ale ide o nadštandardné pomôcky, ktoré robia život pohodlnejším) a sociálneho zisťovania uskutočneného dňa 30. januára 2018]

- následne na základe podaného odvolania, žalovaný vydal dňa 30. júla 2018 pod číslom UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2018/7272/Chr tu preskúmané rozhodnutie, ktorým odvolanie žalobkyne zamietol a prvostupňové správne rozhodnutie zo 16. marca 2018 potvrdil

- [podklad pre vydanie rozhodnutia tvoril Komplexný posudok z 9. júla 2018, číslo: UPS/US1/SSVODPC1/SOC/2018/7318 (vychádzajúci so záverov plynúcich z Lekárskeho posudku z 9. júna 2018, k číslu spisu UPS/US1/SSVOPPKPC1/SOC/2018/7318 a sociálneho zisťovania uskutočneného dňa 25. mája 2018), v ktorom žalovaný konštatoval, že kritéria odkázanosti na pomôcku sa neviažu iba na samotné ťažké zdravotné postihnutie, ale aj na skutočnosť, či by nevlastnením danej

pomôcky fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím dokázala vykonávať činnosti, ktoré by bez použitia pomôcok nemohla vykonávať sama, alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti].

52. Najvyšší súd po vyhodnotení žalobkyňou v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu žalovaného konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát najvyššieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom.

53. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 60 %. Spornou však zostala otázka odkázanosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomôcku - umývačku riadu.

54. Na úvod najvyšší súd uvádza, že cieľ zákona č. 447/2008 Z.z. spočíva v podpore sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Postupom a pravidlami plynúcimi z tohto zákona sa predovšetkým kompenzujú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmiernujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia formou poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s tým, že za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je nutné v zmysle platnej legislatívy považovať znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

55. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomôcku, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť pomôckou, pričom zákonodarca pomôcku definuje ako vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Sú to teda pomôcky a zariadenia nahrádzajúce, dopĺňajúce a podporujúce chýbajúce alebo oslabené funkcie. Kompenzujú dôsledky straty alebo poškodenia pohybového aparátu a zmyslových orgánov, zvyšujú samostatnosť a nezávislosť postihnutých ľudí. Cieľom kompenzačných pomôcok je čo najväčšie osamostatnenie postihnutého s možnosťou plnenia tak rodinných rolí, ako aj vykonávania pracovných, vzdelávacích aj voľnočasových aktivít. Zvyšujú samostatnosť a nezávislosť zdravotne ťažko postihnutých osôb. V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje aj na znenie textu uverejneného na internetovej stránke žalovaného, podľa ktorého cit.: „ (...) pomôcok je veľmi veľa a sú medzi nimi úzko špecializované i veľmi univerzálne zariadenia. Je to zapríčinené tým, že zatiaľ neexistuje žiadna univerzálna funkčná náhrada chýbajúcej funkcie. Preto sú mnohé pomôcky (s výnimkou načúvacích aparátov) určené skôr na kompenzáciu dôsledkov poškodenia alebo straty určitej funkcie pri istých činnostiach a nie na kompenzáciu samotnej funkčnej nedostatočnosti.“

()

56. Za tohto stavu potom neobstojí konštatovanie správnych orgánov, že nakoľko u žalobkyne nešlo o zdravotnú pomôcku kompenzujúcu funkčnú poruchu spôsobenú psychogénnou paraparézou dolných končatín, nie je možné jej žiadosti o priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky - umývačky riadu vyhovieť. Rovnako neobstojí konštatovanie, že pri využívaní umývačky riadu by bola žalobkyňa odkázaná i naďalej na pomoc druhej osoby, a teda pri jej využívaní by sa neodstránili sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia s tým, že oblasť sebaobsluhy je vhodne kompenzovaná osobnou

asistenciou a rodinným prostredím. Vyššie citované ustanovenie § 14 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. vo vzťahu k odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomôcku kladie dôraz na pomôcku v tom smere, že musí ísť o pomôcku prostredníctvom ktorej by sa buď plne prekonala / odstránil sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia (napríklad prostredníctvom už vyššie zmieňovaného načúvacieho aparátu), alebo by sa zmiernil sociálny dôsledok jej ťažkého zdravotného postihnutia. Tiež prinajmenšom za diskutabilný vyhodnotil najvyšší súd záver správnych orgánov, že oblasť sebaobsluhy je vhodne kompenzovaná osobnou asistenciou a rodinným prostredím, keď mal preukázané, že v komplexnom posudku z 9. júla 2018 v oblasti sebaobsluhy (kam v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. patrí aj starostlivosť o domácnosť - „pomoc pri domácich prácach“ podľa bodu 11 prílohy č. 4 k menovanému zákonu) nie je stanovený žiaden rozsah hodín osobnej asistencie a manžel (tak podľa vyjadrenia žalobkyne ako aj podľa informácií plynúcich z iných konaní vedených pred žalovaným) pracuje a domov prichádza o 19:30 hod. a dcéry študujú v Bratislave. Strohé konštatovanie, že riady v súčasnosti umýva manžel, alebo dcéry je potom aj s prihliadnutím na zásadu materiálnej pravdy nedostatočné.

57. V kontexte s účelom zákona č. 447/2008 Z.z. spočívajúcom v úprave právnych vzťahov pri kompenzácii sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia tak, aby sa vytvorili pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím porovnateľné príležitosti v každodennom živote a eliminovali sa bariéry, s ktorými sa stretávajú v oblastiach vymedzených v zákone s cieľom ochrániť túto skupinu fyzických osôb pred sociálnym vylúčením pri zachovaní ich ľudskej dôstojnosti, pri vydávaní rozhodnutí zo strany správnych orgánov musí byť rešpektovaná aj ľudská dôstojnosť tejto skupiny fyzických osôb, ktorá v sebe zahŕňa aj vytváranie podmienok pre kvalitný život. Povinnosťou orgánov verejnej správy pôsobiacich na úseku zdravotníctva a sociálnej politiky je pri rozhodovaní o nárokoch fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím postupovať citlivo, aby sa tieto osoby čo najlepšie začlenili do bežného spoločenského života, teda aby sa podporilo ich sociálne začlenenie, aktivizovali sa, podporila ich nezávislosť a vytvárať im podmienky, ktoré aspoň čiastočne zmiernujú rozdiely, ktoré majú z titulu svojho zdravotného postihnutia v každodennom živote. V tomto smere je potom zásadné žalobkyňu chápať nielen výlučne v pozícii osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v korelácii na určitú množinu možných - pre ňu vhodných peňažných príspevkov, ale aj v pozícii žalobkyne ako manželky a matky a možností jej začlenenia do domáceho procesu, teda aj čo do plnenia rodinných rolí z jej strany.

58. V tomto smere sa preto najvyšší súd stotožňuje so záverom krajského súdu, že správne rozhodnutia prijaté na oboch stupňoch nie sú založené na objektívne a dostatočne zistenom skutkovom stave veci pre zaujatie záveru, že v prípade žalobkyne nejde o pomôcku, ktorá by umožňovala žalobkyňi vykonávať činnosť (umývať riady), ktorú by bez jej použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie tejto činnosti by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti. Preto bude potrebné v ďalšom konaní relevantne preskúmať a následne ustáliť, či žalobkyňa má pohyblivosť horných končatín vrátane jemnej motoriky dostatočnú na to, aby bola táto sama schopná obsluhovať umývačku riadu.

59. Najvyšší súd rovnako podporuje odporúčanie krajského súdu vypracovať znalecký posudok predmetom ktorého bude komplexné posúdenie zdravotného stavu žalobkyne vo vzťahu k požadovaným peňažným príspevkom. Súd vôbec nespochybňuje odbornosť posudkových lekárov, ktorí musia spĺňať zákonom stanovené požiadavky (získaná odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo alebo odborná spôsobilosť na výkon certifikovaných pracovných činností v certifikovanej pracovnej činnosti posudkové lekárstvo - § 63 zákona č. 447/2008 Z.z.), avšak vzhľadom na dlhotrvajúce spory ako aj rozpory v jednotlivých záveroch týkajúcich sa zdravotného stavu žalobkyne by mal mať aj samotný správny orgán (aj vzhľadom na jeho časté neúspechy v konaniach s touto žalobkyňou) záujem na tom, aby sa zdravotný stav žalobkyne posúdil jednoznačne tak, aby už nevyvolával žiadne pochybnosti.

60. K tvrdeniu žalovaného, že správny orgán nemá zákonné možnosti nariadiť žalobkyňi lekárske vyšetrenie, najvyšší súd poukazuje na § 57 ods. 1 písm. f/ zákona č. 447/2008 Z.z. podľa ktorého fyzická osoba, ktorá je účastníkom právnych vzťahov vo veciach kompenzácie, preukazu a

parkovacieho preukazu, je povinná na výzvu príslušného úradu podrobiť sa vyšetreniu zdravotného stavu alebo podrobiť sa posúdeniu zdravotného stavu alebo opätovnému posúdeniu zdravotného stavu. V tomto kontexte aj v zmysle § 11 ods. 9 menovaného zákona posudkový lekár môže predvolať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnom diagnostickom závere vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore alebo je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru.

61. K poukazu žalovaného na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 22. marca 2019, sp. zn. 20Sa/19/2018 zamietajúci ako nedôvodnú žalobu totožnej žalobkyne, avšak vo veci nepriznania peňažného príspevku na kúpu pomôcky - automatickej práčky nemá najvyšší súd dôvod sa nejak zvlášť vyjadrovať, nakoľko vo veci nebola podaná zo strany žalobkyne kasačná sťažnosť, a teda jednalo sa o rozhodnutie súdu prvej inštancie.

62. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

63. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobkyňa bola v kasačnom konaní plne úspešná.

64. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.